

УДК 330.3: 336.01:336.02

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/5-90-19>**Ломачинська І. А.**

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Чуркіна І. Є.

Одеський торговельно-економічний коледж

Київського національного торговельно-економічного університету

Ду Чуньбу

Центральний фінансово-економічний університет (Китай)

ФІНАНСОВИЙ ФОРСАЖ ЯК СТРАТЕГІЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Здатність фінансової системи ефективно виконувати свої власні функції є одним із головних чинників зростання соціально-економічного добробуту країни. Особливо актуальним це є сьогодні, коли посилюється невизначеність і нестабільність національних фінансових систем, глобального фінансового середовища в цілому. Важливим питанням формування і розвитку фінансових механізмів економічного зростання, зростання рівня та якості життя населення є і для України. Для його вирішення було обґрунтовано модернізацію фінансової системи України на основі застосування стратегії фінансового форсажу, яка успішно була реалізована у багатьох країнах світу у різні часи. Визначено, що стратегія фінансового форсажу – це режим фінансової системи, створений для того, щоб простимулювати багатократне економічне зростання; це зростаюча фінансіалізація, фінансовий розвиток національної економіки; налаштування ключових параметрів, механізмів фінансової системи на соціально-економічне зростання. За результатами кореляційного аналізу виявлено фактори «фінансового форсажу», які мають найбільший вплив на динаміку ВВП в Україні. На основі регресійного аналізу спрогнозовано вплив значущих факторів «фінансового форсажу» на динаміку ВВП України. У контексті результатів дослідження розроблено рекомендації щодо подальшої модернізації фінансової системи України.

Ключові слова: фінансова система України, фінансовий форсаж, соціально-економічне зростання, фінансовий розвиток національної економіки, модернізація фінансової системи.

Постановка проблеми. Фінансовий розвиток, як здатність фінансової системи реалізовувати власні функції, є одним із головних чинників зростання соціально-економічного добробуту у сучасних умовах. При цьому фінансова система – це сукупність взаємовідносин і взаємодій між економічними суб'єктами, що створюють органічну цілісну систему щодо формування і розподілу множини фінансових ресурсів, активів, послуг, у просторі й у часі та раціонального їх використання з метою максимального задоволення економічних та соціальних потреб. У якості економічних суб'єктів виступають суб'єкти інституційних секторів національної економіки, зокрема, фінансовий сектор, сектор нефінансових компаній, сектор домогосподарств, сектор загального державного управління [1, с. 46].

Розвиток фінансової системи сприяє зростанню соціально-економічного добробуту завдяки наступним каналам і механізмам: надаючи платіжні послуги і знижуючи транзакційні витрати підвищується ефективність обміну товарами і послугами, зростає спеціалізація робочої сили; об'єднуючи заощадження індивідуальних вкладників, тим самим вирішується проблема невідомості інвестицій, і завдяки ефекту масштабу зростає загальна ефективність і результативність фінансових потоків; за рахунок економії витрат на скринінг і моніторинг зростають загальні інвестиції та покращується розподіл ресурсів; сприяючи зниженню ризику ліквідності забезпечуються можливості для довгострокового інвестування; допомагаючи диверсифікувати поперечний і міжчасовий ризик тощо.

Утім динамічні процеси глобалізації, технологічних змін, посилення глобальних проблем, зокрема соціального та екологічного характеру, обумовлює трансформацію національних фінансових систем, інтересів і фінансової поведінки її суб'єктів, каналів і механізмів впливу фінансів на соціально-економічні процеси. Важливим при цьому є й сучасний стан та динаміка, особливої

характеристики національної фінансової системи. Отже, питання розвитку фінансової системи в контексті її сприяння економічному зростанню, зростання рівня та якості життя населення потребує подальшого системного вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз теоретичних та емпіричних досліджень фінансового розвитку національних економік демонструє, що в економічній літературі існують розбіжності в оцінці впливу фінансової системи на соціально-економічний розвиток і економічне зростання [1, с. 85–96], але на сьогодні її значимість для соціально-економічного добробуту не піддається сумніву. Про сприятливий вплив фінансової системи на економічний розвиток вперше стверджували У. Бейджхот, Дж. Герлі і Е. Шоу, Р. Голдсміт і Р. Маккіннон, М. Міллер, Й. Шумпетер й ін. У подальшому глибокі теоретичні й емпіричні дослідження здійснили Т. Бек, Б. Джовановіч, Г. Епштейн, Дж. Грінвуд, Л. Зінгалес, Р. Кінг, Г. Кріппнер, Р. Левайн, Р. Лукас, Е. Майєр, С. Тадессе тощо. Серед вітчизняних науковців, що вивчають різні аспекти фінансового розвитку для економічного зростання, динаміки й структури доходів населення, справедливості їх розподілу, найбільший вклад внесли А. Вожжов, Ф. Ешенбах, О. Колодізев, М. Корнеєв, В. Смагін, Т. Смовженко, С. Юрій й ін.

Метою цієї статті є оцінка потенціалу фінансового форсажу як стратегії підвищення конкурентоспроможності національної фінансової системи України у контексті кратного економічного зростання.

Викладення основного матеріалу дослідження. Аналізуючи стан та динаміку розвитку національної фінансової системи України можна відзначити, що, не зважаючи на якісні та кількісні удосконалення, які спостерігалися, починаючи з 2014 р., залишається достатньо проблем щодо фінансового забезпечення розвитку національної економіки. Зокрема, слід відзначити недостатній рівень захи-

ценості фінансових інтересів населення, суб'єктів господарювання, держави, як на рівні національній, так і глобальній економіки; недостатній рівень стабільності, «запасу міцності» та ефективності, тобто забезпечення стійкості національної фінансової системи щодо впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, запасу порочності у контексті протидії зовнішнім шокам, здатності забезпечувати суб'єктів необхідними фінансовими ресурсами на умовах ліквідності, збалансованості, здатності сприяти зростанню соціально-економічного добробуту, сталому розвитку тощо; обмеження щодо можливостей повноцінно виконувати фінансовою системою властиві їй завдання і функції із урахуванням посилення економічної та фінансової глобалізації. Нажаль не можна констатувати здатність у повній мірі забезпечувати раціональні процеси формування, розподілу, використання фінансових ресурсів у національній економіці, рівні фінансові можливості розвитку всіх видів економічної діяльності, позитивну динаміку та оптимальну структуру довгострокових інвестицій, їх спрямованість на соціальну справедливість та захист прав людини, екологічність, що є актуальним у сьогоденні. При цьому окрім внутрішніх інституційно-структурних диспропорцій національної фінансової системи, накопичених протягом усього періоду незалежності України, невизначеність і нестабільність фінансового розвитку посилюється в результаті прояву пандемії COVID-19, геополітичних протиріч тощо.

З метою підвищення конкурентоспроможності національної фінансової системи розглянемо можливості використання в Україні фінансової стратегії модернізації національної економіки – фінансовий форсаж, в основі якої стрімке розширення потенціалу фінансової системи для кратного економічного зростання. Фінансовий форсаж характеризують як режим фінансової системи, створений для того, щоб простимулювати економіку зростати; як зростаюча фінансіалізація, фінансовий розвиток національної економіки; налаштування ключових параметрів, механізмів фінансової системи на економічне зростання [2]. Успішна реалізація стратегії фінансового форсажу реалізувалась в країнах, що обрали розвиток через стратегію надзоганяючої модернізації та «економічного дива». Прикладами є Німеччина, Італія, Іспанія, Австрія після Другої світової війни, пізніше Ірландія; країни Східної та Південно-Східної Азії, зокрема Китай, Південна Корея, Індонезія, Гонконг, Японія, Сінгапур; країни Центрально-Східної Європи наприкінці минулого століття та на початку XXI ст. Політику фінансового форсажу цілеспрямовано відновили деякі країни світу в останні роки, зокрема Китай, з тим, щоб забезпечити необхідний рівень економічного зростання в умовах уповільнення динаміки світової економіки та пандемії COVID-19.

Основними складовими стратегії фінансового форсажу є:

– *Зростання монетизації (фінансова глибина)* – кратне зростання насиченості економіки грошима, фінансовими інструментами, випереджаюче зростання попиту грошей над їх пропозицією.

– *Зростання норми накопичення активів* – на рівні 28–46%. Мінімальна норма накопичення основних активів до ВВП повинна бути не менше 20%. Разом із тим, у період революції Індустрія 4.0 ця норма природно зростає.

– *Зростання насиченості економіки борговими активами (кредитна глибина)* – зростання

монетизації повинно бути орієнтовано на кредитування економіки щодо її модернізації; кореляція фінансової та кредитної глибини з тим, щоб це не призводило до інфляції та зниження ділової активності.

– *Нормалізація рівня відсотка* – розширення кредитування знижує вартість грошей і, як правило, вартість кредитів – відсоткова ставка по кредитах зменшується.

– *Приборкання інфляції* – рівень цін повинен бути мінімальним, оскільки в іншому випадку зростання рівня цін знижує реальне економічне зростання та реальні доходи населення, ділову активність, схильність до заощаджень.

– *Занижений курс національної валюти* – з метою стимулювання експорту, притоку прямих іноземних інвестицій (ПІІ), утримання відтоку капіталу.

– *Низький рівень податкового навантаження* – задля зростання фінансового потенціалу: на інвестування переорієнтовуються всі можливі ресурси; держава стимулює ділову активність та забезпечує інвестиційну привабливість; детінізація.

– *Обмеження витрат держави* – оптимізація витратків державного бюджету у відповідності до зменшення надходжень до бюджету в результаті зниження податків. З одного боку, це не відповідає парадигмі соціального добробуту, а з іншого, це тимчасово на період модернізації: з часом зростання ВВП, заробітних плат забезпечить приріст податкових надходжень.

– *Фінансовий дирижизм* – зростання регулюючої ролі держави, застосування адміністративних методів, деглобалізація, локалізація, протекціонізм, інтервенціонізм. Ступінь репресивності державного регулювання залежить від рівня розвитку ринкових механізмів і, як правило, вище в перехідних країнах, постконфліктних країнах, країнах з деформованими механізмами ринку. Разом із тим, в малих країнах, країнах, де розвинені механізми ринку, можуть застосовуватися м'які форми репресивного регулювання. Поступово репресивне регулювання переходить до лібералізації по мірі отримання позитивних ефектів реалізації стратегії. Втім, важливі й інші чинники. Зокрема, важливим є готовність економічних суб'єктів до посилення державного регулювання в умовах змін, відсутність опортуністичної поведінки до змін. Роль ЦБ також посилюється і, в залежності від етапу реалізації стратегії, може бути як шокова, як ініціатора інституційних змін (розвиток фінансових ринків, пруденційний нагляд, формування довіри, розкриття інформації), як головного банку розвитку.

Отже, стратегія фінансового форсажу – це тривалий поступовий процес, що реалізується у відповідності до чітко визначеного плану, який не доцільно пролонговувати, оскільки фінансова система втрачає здатність до саморозвитку, самоорганізації, самокоординації, адаптації. Більш того, не обов'язково всі складові одночасно закладати як інструменти фінансового розвитку. Слід обирати ті, що є найбільш дієвими, мають довгострокові ефекти, не спонукають до опортуністичної поведінки, мають сформоване інституційне середовище для ефективної реалізації. Так, наприклад, прискорене зростання монетизації, як базовий інструмент політики фінансового розвитку, обрали Південна Корея, управління відсотком – Японія, Південна Корея, Китай, управління кредитом – раціонування кредитів по видах економічної діяльності, селективне кредитування

Сінгапур і Японія, кредитні квоти Китай, пряме кредитування ЦБ Китай і Південна Корея, гарантування банківських позик Японія, таргетування кредиту Південна Корея, кредитні рекомендації Сінгапур й ін. Крім того, в межах стратегії фінансового форсажу було застосовано одержавлення фінансових інститутів в Японії, Китаї, Сінгапурі, Південній Кореї, в цих же країнах були запроваджені стимули надшвидкого зростання.

Прикладом позитивного досвіду стратегії фінансового форсажу є економічні перетворення у Китаї. Ця стратегія у Китаї проявилася у тому, що з самого початку формування і розвитку національної фінансової системи розглядалося як ключовий фактор економічних реформ у країні. Саме це пояснює сучасну організаційно-інституційну структуру фінансової системи Китаю, структуру власності у фінансовому секторі, домінуючі фінансові механізми економічного розвитку, наявні диспропорції щодо забезпечення стабільності та ефективності національної фінансової системи тощо. Така політика, з одного боку, створила сприятливі передумови для кардинальних перетворень та високої динаміки економічного зростання, а, з іншого, породила ризики та диспропорції у фінансовому секторі, зокрема надмірне втручання держави у фінансовий сектор, що знижує його стабільність та ефективність; неоптимальна структура фінансової системи із явним домінуванням банківського сектору та, окрім того, який переважно сформований на основі п'яти великих державних банків («Big Five»); велика частка неформального фінансового сектору; привілейоване фінансування державного сектору економіки у порівнянні з приватним і неефективний розподіл кредитних ресурсів; надмірна заборгованість, як домогосподарствами, так і приватними і державними підприємствами (сукупний борг Китаю до ВВП у середині 2020 р. становив 290%, виплати по боргам і рефінансуванню китайських компаній у 2021–2022 рр. зросли на 60% у порівнянні з 2020 р.; внутрішні кредити приватному сектору – 182% до ВВП [3]); періодичні кризи ліквідності на банківському ринку та ринку нерухомості (China Evergrande Group) й ін. Проблемним є й те, що держава, підтримуючі тривалий час інвестиційно-кредитну модель економічного розвитку, не зважаючи на нестабільність і невизначеність глобальних ринків, суттєво збільшила частку кредитів, наданих державним підприємствам (понад 70% [4]),

і, як результат, накоплення надлишкових виробничих потужностей в окремих галузях, зниження фінансової незалежності та кредитоспроможності крупних державних підприємств, накоплення пролонгованих і прострочених кредитів суб'єктів господарювання у банківській системі.

Утім на першому етапі фінансова система Китаю, як фактор соціально-економічного розвитку і забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у глобальному просторі, виконала своє завдання і це відбувалося на принципах фінансового форсажу (інвестиційно-кредитна модель економічного розвитку – валове накопичення основного капіталу до ВВП – 43%, банківські активи до ВВП – біля 300%, широкий показник грошової маси до ВВП – 211% [3–4]). А вже на другому етапі, забезпечивши високі темпи економічного зростання, уряд країни поставив перед собою завдання удосконалити систему регулювання та нагляду, а також корпоративного управління, продовжити лібералізацію фінансового сектору, сформувати сучасний інноваційний багаторівневий ринок капіталу на фоні посилення пруденційного контролю з боку ЦБ. І цей досвід є цікавим і корисним для України, яка сьогодні потребує ефективних фінансових стратегій зростання соціально-економічного добробуту.

Отже, для обґрунтування напрямів підвищення ефективності та конкурентоспроможності національної фінансової системи України здійснено оцінювання впливу факторів «фінансового форсажу», зокрема, монетизації, капітальних вкладень, обсягу кредитування, відсотка по кредитах суб'єктам господарювання, банківських депозитів, інфляції, валютного курсу, податкового навантаження, державних витрат на кінцеве споживання, ПП (табл. 1), як стратегії, орієнтованої на кратне зростання соціально-економічного добробуту.

За результатами кореляційного аналізу виявлено сильний взаємозв'язок між ВВП та монетизацією (обернена) – (-0,894), кредитами суб'єктам господарювання (обернена) (-0,932), банківськими депозитами (обернена) (-0,825), валютним курсом (пряма) (0,836), податковим навантаженням (пряма) (0,866), залежність ВВП та інших факторів слабка. На основі комплексного аналізу фінансової системи та оцінки її інституційної структури можна визначити, що це є наслідком деформації організаційно-інституційної структури фінансової системи, відриву фінансового сектору

Таблиця 1

Показники фінансового форсажу розвитку національної економіки України

Рік	Монетизація, у % до ВВП	Капітальні вкладення, у % до ВВП	Кредити суб'єктам господарювання, у % до ВВП	Кредитний відсоток	Банківські депозити, у % до ВВП	Інфляція	Валютний курс	Податкове навантаження, у % до ВВП	Державні витрати кінцевого споживання, у % до ВВП
2008	54,5	25,9	95,08	15,5	37,95	22,3	5,27	22,9	16,98
2009	53,4	18,4	103,84	17,7	36,67	12,3	7,79	22	19,17
2010	55,4	17,1	94,17	13,7	38,49	9,1	7,94	21,7	19,38
2011	52,7	17,7	87,27	13,4	37,35	4,6	7,97	24,8	17,36
2012	55	19	87,87	14,7	40,62	-0,2	7,99	24,7	18,65
2013	62	16,9	95,02	13,6	46,05	0,5	11,89	23,2	18,58
2014	60,3	14,2	108,46	14,4	43,09	24,9	21,84	23,2	18,66
2015	50	13,6	85,19	16,6	36,21	43,3	25,55	25,5	18,92
2016	46,2	15,5	78,71	14,8	33,29	12,4	26,6	27,3	18,60
2017	40,5	15,8	65,54	13,6	30,13	13,7	26,6	27,8	20,66
2018	35,9	17,7	57,33	16,7	26,22	9,8	27,2	27,7	20,77
2019	36,2	18,1	48,69	16,4	26,96	4,21	25,8	26,9	19,91

Джерело: складено за даними World Bank Open Data [3]

від реального, накопичених диспропорцій у системі кредитування, несформованості інституційного середовища. Слід відзначити високий рівень проблемних кредитів, переважно спекулятивне, короткострокове використання тимчасово вільних фінансових ресурсів, низьку капіталізацію фінансових інститутів, олігополістичну структуру ринків з концентрацією на вузькій групі учасників, обмеженій кількості фінансових інструментів, відсутність моніторингу потоків іноземних портфельних інвестицій в архітектурі торгових систем, недостатню ліквідність ринку для підтримки стійкості, обмежений набір фінансових продуктів для диверсифікації фінансових потоків, слабкість систем управління ризиками та відсутність нагляду за фінансовим станом професійних учасників ринку, відсутність компенсаційних фондів на фондовому ринку; інформаційну асиметрію тощо.

На основі регресійного аналізу спрогнозуємо вплив значущих факторів «фінансового форсажу» на динаміку ВВП. У результаті виявлено, що найбільший позитивний вплив може забезпечити розширення приватного кредитування фінансовим сектором (ПКФС):

$$\text{ВВП} = -1248,1 + 2,16 \cdot \text{ПКФС}; R^2 = 0,787, F > F_{кр} \quad (1)$$

На основі розрахунків визначено, що для забезпечення економічного зростання у 2020–2022 рр. на рівні 5% річних загальний обсяг кредитів приватному сектору повинен зрости на 40% за умови збільшення в перший рік на 27,9% [1, с. 323]. Втім зрозуміло, що таке стрімке зростання потребує збільшення монетизації, що не відповідає монетарній та макропруденційній політиці НБУ. Однак, якщо врахувати частку непрацюючих кредитів (понад 48% на 1.01.2020 р.) доцільно передусім покращити якість кредитних портфелів фінансових інститутів на основі подальшої їх реструктуризації, розвитку мотиваційної системи регулювання і нагляду, підвищити ефективність правозастосування щодо спорів між кредиторами і боржниками, сприяти розвитку вторинного ринку проблемних активів. Важливим є і підвищення продуктивності фінансових ресурсів національної економіки на основі скерування інвестицій у реальний сектор та забезпечення їхньої якості, розширення джерел фінансування, особливо для малих і середніх підприємств (МСП), що потребує відповідного інституційного регулювання з боку держави.

Для удосконалення політики управління кредитами, перш за все, доцільно застосувати світовий досвід, зокрема, на рівні політики НБУ щодо цілеспрямованого розвитку декомпозиції кредитування, впровадження кредитних агрегатів залежно від впливу на економічний розвиток, селективного управління грошовими потоками. Крім того, в межах державної підтримки суб'єктів господарювання, зокрема в умовах пандемії COVID-19, доцільно було запровадити декомпозицію державної підтримки суб'єктів господарювання. Пропонується розподілити їх на групи щодо державної підтримки, як інструментами монетарної, так і фіскальної політики в залежності від їх рівня їх фінансової незалежності, попиту на продукцію, рівня інноваційного розвитку: фірми з низьким фінансовим левериджем, але попит на продукцію яких, як і раніше, високий (допомога не потрібна); фірми з високим і зростаючим попитом, високою інноваційною активністю, але й зростаючою борговою залежністю (пріоритетна підтримка держави); фірми з високим і зростаючим попитом, низькою інноваційною активністю,

але зростаючою борговою залежністю (другорядна підтримка держави); фірми, продукція яких перестає користуватися попитом, і вони вже не повернуться до нормального функціонування (допомога не доцільна). При цьому доцільно спрямувати розширення інвестицій в інфраструктуру «зеленої» економіки та НДДКР, витрат на підвищення енергоефективності будівель, інвестицій в освіту та професійну підготовку, інвестицій у відновлення екосистем, що не лише створить нові робочі місця, а й забезпечить умови для вирішення екологічних проблем, сприяння технологічному розвитку національної економіки, а також уникнення непродуктивних кредитів, неефективних активів, не допустити створення непрацюючих робочих місць

Висновки. Отже, враховуючи роль національної фінансової системи у забезпеченні соціально-економічного добробуту та виявлену значимість факторів «фінансового форсажу» для економічного зростання в Україні, доцільно реалізувати наступні заходи щодо модернізації національної фінансової системи. По-перше, забезпечити зростання фінансової глибини економіки, не допустивши прискорення інфляційних процесів. Це передбачає формування багаторівневого ринку капіталу, диверсифікації фінансових інститутів-організацій, зростання кількості та якості фінансових інструментів, продуктів, спеціалізованих фінансових ринків, якісний розвиток фінансової інфраструктури. Важливим є зниження залежності фінансової системи від короткострокового спекулятивного капіталу на основі ефективного пруденційного регулювання, виваженої інвестиційної, податкової, бюджетної, боргової політики. По-друге, зменшити участь держави у національному банківському капіталі та змінити модель участі на ринку внутрішніх запозичень з домінуючої на конкурентну. Важливим при цьому є підвищення доброякісної конкуренції у фінансовому секторі шляхом подальшої деофшоризації, зменшення концентрації власності, очищенням банківського і небанківського сектору, а також зростанням ефективності використання державних запозичень, зокрема виключне їх розміщення на розвиток реального сектору, інфраструктури, людський капітал. По-третє, забезпечити перехід від банківсько-орієнтованої системи фінансування до змішаної моделі, що передбачає гармонійний розвиток всіх секторів фінансової системи на основі їх оздоровлення та мережевої інтеграції. По-четверте, посилити роль НБУ як центру розвитку фінансової системи на основі конкурентного різноманіття фінансових інститутів, інструментів, ринків, сприяння зростанню капіталізації фінансових установ та фінансової системи в цілому. По-п'яте, активізувати продуктивну інвестиційну діяльність шляхом збільшення довгострокових інвестицій в реальний сектор економіки (переважно швидкозростаючі та високотехнологічні сектори, орієнтовані на експорт, знижуючи рівень енерго-, імпортозалежності національної економіки). По-шосте, забезпечити орієнтованість на приток іноземного капіталу, перш за все, на основі довготерміновості, спрямованості в інноваційний розвиток, розвиток сучасних технологій, ефективне управління, людський капітал, сталий розвиток, селективне спрямування інвестиційних потоків. По-сьоме, забезпечити умови для розвитку масового інвестування на основі залучення населення, МСП у фінансову систему в якості зберігача й інвестора, формальних і неформальних інституцій закріплення прав власності, роз-

витуку інфраструктури щодо фінансової інклюзії, високого рівня довіри до фінансової системи та держави, захисту прав споживачів фінансових послуг, ризик-орієнтованого управління фінансовими потоками на всіх рівнях системи, зростання доходів населення і формування середнього класу, розвитку фінансової грамотності [5], застосування стимулів, зокрема, податкових. По-восьме, розвиток і подальше удосконалення системи корпоративного управління щодо захисту прав та інтересів акціонерів, інвесторів, прозорості, відкритості

та публічності діяльності акціонерних товариств, відкритого та справедливого оцінювання власності акціонерних товариств, впровадження позитивних практик корпоративної та соціальної відповідальності, залучення акціонерних товариств на фондовий ринок. По-дев'яте, підвищити ефективність фінансового регулювання, орієнтованого, з одного боку, на лібералізацію фінансових потоків, а з іншого, на відповідальність, відкритість, прозорість, незалежність від політичних чинників.

Список використаних джерел:

1. Ломачинська, І. А. Фінансова система: теоретико-методологічні доміанти інституційної трансформації в умовах економічних перетворень : монографія / І. А. Ломачинська. Чернівці : ЧНТУ, 2020. 368 с.
2. Финансовые стратегии модернизации экономики: мировая практика. Под ред. Я. М. Миркина. Москва : Магистр, 2014. 496 с.
3. World Bank Open Data. The World Bank. 2021. URL: <https://data.worldbank.org/> (дата звернення: 30.10.2021).
4. *BIS Quarterly Review. International banking and financial market developments*. Bank for International Settlements. December 2020. URL: https://www.bis.org/publ/qrpdf/r_qt2012.pdf (дата звернення: 26.10.2021).
5. Ломачинська І. А. Фінансова грамотність як основа оптимізації фінансової поведінки в умовах глобальної трансформації. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2011. Том 16, Випуск 20. С. 116–124.

References:

1. Lomachynska, I. A. (2020). *Finansova sistema: teoretyko-metodolohichni dominanty instytutsiynoyi transformatsiyi v umovakh ekonomichnykh peretvoren* [Financial system: theoretical and methodological dominants of institutional transformation in terms of economic transformations]. Chernihiv: ChNTU, 368 p.
2. Mirkin, J. M. (Ed.). (2014). *Fynansovye stratehiy modernyzatsiy ekonomiky: myrovaya praktyka* [Financial strategies for modernization of the economy: world practice]. Moscow: Magistr, 496 p.
3. *The World Bank*. (2021). World Bank Open Data. Available at: <https://data.worldbank.org/> (accessed 30 October 2021).
4. *Bank for International Settlements*. (2020). *BIS Quarterly Review. International banking and financial market developments*. December. Available at: https://www.bis.org/publ/qrpdf/r_qt2012.pdf (accessed 26 October 2021).
5. Lomachynska, I. A. (2011). *Finansova hramotnist' yak osnova optymizatsiyi finansovoyi povedinky v umovakh hlobalnoyi transformatsiyi* [Financial literacy as a basis for optimizing financial behavior in the context of global transformation]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomika – Odessa National University Herald. Economy*. Vol. 16, Issue 20. P. 116–124.

Lomachynska Iryna

Odessa I. I. Mechnikov National University

Churkina Iryna

Odesa College of Trade and Economics of
Kyiv National University of Trade and Economics

Du Chunbu

Central University of Finance and Economics (China)

FINANCIAL BOOST AS A STRATEGY FOR UPGRADING THE FINANCIAL SYSTEM OF UKRAINE

Summary

The financial system ability to effectively implement its own functions is one of the basic factors facilitating a growth of the social and economic welfare of the country. It is particularly pressing nowadays when uncertainty and instability of the national financial systems and the global financial environment on the whole gain momentum. The important problem to shape and develop financial mechanisms ensuring economic growth, better welfare and living standards is on the agenda for Ukraine as well. With a view of coping with this problem, the upgrading of the financial system of Ukraine was substantiated by applying the financial boost strategy which was successfully implemented in Germany, Italy, Spain and Austria after the Second World War and, later, in the Eastern and South-Eastern countries of Asia (China, South Korea, Indonesia, Hong Kong, Japan and Singapore) in the end of the 20th century, and in the beginning of the 21st century in the Central and Eastern European countries (Czech Republic, Poland and Slovakia). It was defined that the financial boost strategy means such mode of the financial system which has been developed in order to stimulate a multiple economic growth; these are the growing financialization and financial development of the national economy and tuning of the key parameters and the financial system mechanisms so as to ensure social and economic growth. The analysis of the correlation analysis of the impact produced by the “financial boost” factors as applied for Ukraine, the following was revealed: a strong mutual interrelation between the GDP and monetization, mutual and strong interrelation between the GDP and bank credits disbursed to business entities, mutual interrelation between the GDP and bank deposits, direct interdependence between the GDP and the exchange rate and direct interrelation between the GDP and tax loading. On the basis of the regression analysis the impact of the significant factors of the “financial boost” on the Ukrainian GDP dynamics were forecast. As a result, it was found out that the maximum positive impact can assure expansion of private crediting by the financial sector. The performed calculation proves that in order to ensure economic growth in 2020–2022 at the 5% level per annum, the total volume of credits disbursed to the private sector should grow by 40% provided the first year growth equals 27.9%. Certainly, it is evident that such rapid growth will necessitate a higher monetization level, which does not meet the monetary and macro-prudential policy of the National Bank of Ukraine. In this context the recommendations aimed at further upgrading of the financial system of Ukraine have been developed.

Key words: financial system of Ukraine, “financial boost”, social and economic growth, financial development of the national economy, upgrading of the financial system.